

Arnošt Lustig

Dívka s jizvou

Probouzená ženskost versus nenávist

Mladá fronta

Dívka s jizvou

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

MLADÁ FRONTA

Arnošt Lustig

Dívka s jizvou – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

MLADÁ FRONTA

Arnošt Lustig

DÍVKA
S JIZVOU

Mladá fronta

Markétce

Copyright © Arnošt Lustig, 2010

ISBN tištěné verze 978-80-204-2229-3

ISBN e-knihy 978-80-204-2707-6 (1. zveřejnění, 2021) (ePDF)

Do třídy se vlévalo dusno. Dívka s malou hruď hlasitě vzdychla. Bylo to dobře slyšet, protože nikdo nemluvil. Seděla blízko učitelčina stolu, na stupínku v třetí lavici u okna, odkud viděla vrcholky magnolií na protějším domě správce a azurovou modř nebe. Její povzdech proklouzl vedrem. Měla drobnou tvář, tenký krk a útlé tělo s malými prsy. Zdálo se, že ticho ji zaskočilo. Vedro jí připadalo jako záchvěv neviditelného zemětřesení, které trhá zemi na kusy. Hromadilo se to v ní od rána jako tlak – ticho a vedro – který vyvěre bez nejmenšího varování.

V dlani, kterou svírala nepřítomně a skoro zmrtvěle, muchlala obroubený béžový hadřík, z něhož si udělala kapesník, ze staré záclony v hodině šití. Na čele měla dlouhou jizvu.

„Jenny Thelén,“ napomenula ji učitelka.

„Zde,“ zašeptala dívka s jizvou.

„Vaše chování.“

Dívka s jizvou neodpověděla, ačkoli v napomenutí učitelky byl zároveň i náznak prominutí. Dívka s jizvou přivřela znaveně své velké zelené oči, vložené jako ostře krojené lodičky do štěrbin pod čelem, zarostlým světle kaštanovými vlasy skoro až ke spánkům. Zkoušela neslyšet hluboký hlas učitelky, který se jí otíral o tváře, hruď a tělo až k stehnům a klínu, jako by je drhl kartáčem.

Přála si vrátit se v duchu k tomu, kde byla prve, ještě před to, v čem zněly okované vojenské boty a hrdelní zpěv s pištcí.

Nechala se hladit sluncem. Paprsky ji laskaly jako dotečky prstů. Cítila, jak ji slunce ohřívá na prsou. Všechno jí prostupovalo tělem. Nebo to bylo její tělo, které pronikalo vším a všeho

se dotýkalo? Náhle myslela na peklo, oheň, žhavý střed země. Střed všech tajemství, která se snaží pochopit dívky a starci. Sílu, která přichází jako slabost, která je silnější než vůle, víchr, palčivost slunce. Co nelze zprostředkovat. Za čím musí každý člověk vykročit bez pomoci druhých, sám, aby se dostal jen o krůček za hradbu navršenou z obav a fantazie a touhy. Co v ní vyvolávalo vedro, které prostupovalo každý její pór, kůži, prsty i kosti. Co si poskytují jen muž a žena a žena a muž. Co zůstává upřeno tolika lidem, ačkoli jiní mají víc zkušeností, než unesou. Proč je každá myšlenka, slovo nebo pohyb prostoupena tělem? Je to jen její případ? Není nemocná? Není vyšinutá, ve srovnání s ostatními?

Vedle obrazu německých dějin – Fridricha Velikého a Freiherra vom Stein – byl sluncem osvětlený citát Immanuela Kanta. Snažila se v duchu vrátit se k tomu, kde prodlávala, ještě když Elsie Mayerfeldová mluvila o rozdílu mezi hranicemi Německé říše a Velkoněmecké říše.

Po magnoliích plulo slunce. Správce měl nad kůlnou se zahradnickým náradím nápis ještě z tělocvičné zahradní slavnosti na jaře:

*Wir wollen keine Christen sein
denn Christ war nur ein Judenschwein*

Když se dívala přimhouřenýma očima do slunce, připadalo jí jako zářivá zlatá gramfonová deska s valčíkem Johanna Strausse *Povídky z Vídeňského lesa*. Deska se otáčela tiše kolem svého oslnivého středu, roztékající střed slunce. Peklo. Musela rychle zavřít oči, aby neoslepla. Ale i se zavřenýma očima se jí zdálo světlo silnější, než když se dotkla pohledem slunce.

Vnímala teď šaty Elsie Mayerfeldové, blyštivé napjaté hedvábí, velké růžové keře a zelené listy. Učitelka se pohybovala v bocích. Zálibně si prohlížela v odlesku oken své tělo, vysoké, pevné a pružné.

„Můžeme pokračovat, *meine Lieben*,“ řekla Elsie Mayerfeldová.

Elsie Mayerfeldová – známá jako Psí dáma – na okamžik přerušila svůj výklad, jak se rozšíří hranice Říše v příštích tisíci letech.

„V zápase o to, které země budou chudé na dalších deset století a které zbohatnou, musí dobyté a ochuzené země sváďet vinu na sebe, ne na Němce,“ řekla. „Myslete na sebe. Na svůj osobní podíl na německých záležitostech než na to, kdo se obohacuje na utrpení druhých.“

Otevřenými okny sem vnikal zvuk okovaných bot narážejících na dlažbu – mnoho nohou, které přiduply pokaždé najednou, a pak sem doléhal unikající hlas černých píšťal a ozvěna pochodujících vojáků. Zpívali o zemi a krvi a vzdáleném *Vaterlandu* a co znamenají vojáci, když nadejdou nejtěžší chvíle. Jednotný chrapot mužských hrdel v soukenných límcích a tvrdě dodržovaný rytmus řad a bot se doplňovaly: *Hei – di, hei – do, hei – da*.

Elsii Mayerfeldové se chvělo chřípí; plavé vlasy si upravila do drdolu, propíchnutého a drženého velkým hřebenem z želvoviny. Měla světlou hladkou pleť; s vyhrnutými vlasy vypadala její kůže na krku bílá a nahý krk delší. Z dálky se hvizd píšťců tříštil a bubínky splývaly s úderem bot. Sem to doléhalo v měkké, příjemné ozvěně. Bylo už pátý den takové vedro. Dlažba vydechovala horko, vlnu za vlnou, a měnila město v pece. Omítka na domě správce se loupala, římsy vypadaly syrové a orlové a andělé na nich nazí. Elsie

Mayerfeldová myslela na generála Rommela a na německé armády v Africe.

Tvrde úderly cvočků, vůně magnolií a něžná bariéra vedra, kterou proplouly zvuky a uspořádanost, naplňovaly smysl písně. Pišťaly, bubny a slova – dokud se jim dalo ještě rozumět – vzývaly daleký *Vaterland*. Dálky, které znamenají – dozadu i dopředu – Německo.

Vojáci, pochod a zpěv se vzdalovali. Vtíkal sem horký vzduch pražské německé čtvrti. Ulice se jmenovaly Berlínská, Drážďanská nebo Oranienburská a čtvrť měla přezdívku Malé Německo. Čím více času už uplynulo od obsazení Čech, tím více německých názvů přibývalo. Ted' zůstávala v ulici Otty Bismarcka a v neohrazeném prostoru nad střechami jen melodie. Elsie Mayerfeldová pohlédla na břidlicové střechy. Nacházela v nich představu krve, silných nohou, mužů, kteří jdou stále dál, dnem i nocí, vedrem i větrem, do všech koutů země. Byla to představa větrem ošlehaných a vedrem spečených tváří, s očima přimhouřenýma proti slunci, na pozadí pobořených měst a hořících vesnic.

Slunce se opíralo do oken. Hedvábím šatů Elsie Mayerfeldové prohlédaly obrysy prádla. Vysoká i bez vysokých podpatků a ještě vyšší s nimi, bezděčně se usmívala. Oči se jí leskly. Někdy neměla prádlo a vypadala i v šatech nahá.

„Nic už nás nezastaví na cestě na východ, k obilí a naftě. Polsko a Rusko nám už nezatarasí přístup k tomu, co potřebujeme, jako minulých tisíc let.“ Psi dáma se usmála, jako by říkala, že bohatství světa – z východu i západu, severu i jihu – poteče do mateřské říše, jako řeky protékají korytem.

Elsie Mayerfeldová přivřela oči. Viděla se na vojenské přehlídce, hudba hřměla. Přála si vdechnout obraz bojujících vojáků, zasvěcených smrti, jako jsou zasvěceny jeptišky Bohu, do

duší děvčat. Cítila se zodpovědná za dívky, které v ní vyvolávaly zapovězené tužby. Maličko žárlila na jejich mládí i nezralost, na to, co je teprve čeká.

V úsměvu Elsie Mayerfeldové bylo samo Německo: *Vaterland*, obklopený ostrovy a drsnými skalami v německém moři. Dostalo se to nakonec vždycky k výsadám a otázce, aby se jich zmocnil, hrubě, jako se muž zmocňuje ženy, i za cenu vzácné německé krve. Němec nemůže žít jako žid, Polák nebo Rus. Němec nemůže žít mezi cizinci, ale nedopustí ani, aby cizinci žili mezi Němci.

A potom zůstávala ve vzduchu, spáleném sluncem, jen unikající ozvěna písně, z které si Elsie Mayerfeldová a děvčata ve třídě pamatovaly, že v dálkách německý voják ví, když přijde jeho čas. Taky všim, co říkala učitelka, prostupovalo tělo.

Elsie Mayerfeldová se obrátila ke třídě: „*Meine Lieben*,“ řekla, „mám pro vás překvapení.“

„Bude zkoušet,“ šeptalo děvče vedle dívky s jizvou.

Jitka Thelénová pohlédla k zemi. Parkety se lomily jako hákové kříže. Psí dáma jim vyložila hned první den, že kromě symbolu Velkoněmecké říše, znamenají zalomené kříže také znak slunce. Pro nejstarší rodiny árijských národů znamená hákový kříž spojení muže a ženy.

Pokaždé, když je Psí dáma oslovila *meine Lieben*, přišlo to jako bodnutí vosy.

„Chce asi brzy zmizet,“ zašeptalo znovu děvče vedle Jitky Thelénové.

„Třetí lavice u okna!“ řekla okamžitě Psí dáma. „Nevyrušujte. Vezměte si laskavě sešity.“ Poklesla věčně hlasem. „Odpovíte mi písemně na tři otázky.“ Listovala ranním vydáním *Der Neue Tag* a hledala zatržené články. „Budu vás muset nechat na chvíli bez dozoru. Potřebuju o něco dříve odejít.“

„Odejde hned,“ řekla Julie.

„Proč myslíš?“ zeptala se tichounce dívka s jizvou.

„Dole na ni čeká.“

Dívka s jizvou zrudla. „Kdo?“

„Snad jí nezávidíš?“

„Třetí lavice si nejspíš loudí o trest,“ řekla učitelka. „Nejsem tu na to, abych vás krotila. Mé poslání je jiné. Napomínám vás potřetí a naposled.“

V Jitce Thelénové zůstával stále stejný útržek představ, které ji vracely k úterý, než učitelka přestala vykládat, vyrušena pochodem a zpěvem vojáků. Teď k tomu přibylo, že někdo na Psí dámu čeká. Mohla se domyslet kdo. Jako prve myslela na slunce a peklo a na stín jako úlevu, myslela teď na vítězství. Porážku cítila jako síť z ohně. Neviděla v nich větší rozdíl než mezi motýlem a molem. Mezi vázkou a můrou. Přestala opět vnímat třídu, ale její rty vyšeptaly tiché „promiňte, já jsem se zapomněla“, jak si vysoká učitelka přála, aby se omlouvaly.

Zapředla se do svých myšlenek, do své nevysvětlitelné tělesnosti, s čím si neuměla poradit. Bude to někdy umět? Může se dívka ještě nezralá obejít bez mužů, odkázaná jen na své trápení? Zůstane sama? Pocítila ještě jiné horko v hrudi než z vedra a slunce. Připadala si jako strom. Šířilo se to do okolí plic, rozbušilo se jí srdce. Cítila v hrudi něco neznámého a nepochopitelného, život i smrt.

Jitka Thelénová už nevníkala otlučenou lavici, velkou mapu Říše ani hedvábné šaty Psí dámy a magnolie na protějším domě správce. Neslyšela už ani v duchu učitelčin hlas, plný podráždění. Zbyly tu ze všeho jen droboučké kuličky prachu a slunce a tichá hra světelných proudů. Paprsky vrhaly dlouhý a tenký zlatý stín. Dívka s jizvou sklouzla po všem přivřeným pohledem, jako by usínala. Všechno, co ji obklopovalo, bylo